

THE WORLD BANK
IBRD • IDA

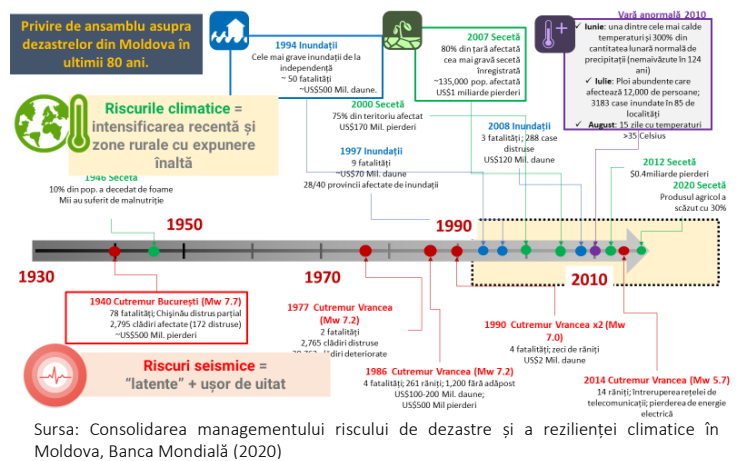
Moldova Notă specială: Vulnerabilitatea Moldovei în fața dezastrelor naturale și a riscurilor climatice

În 2020, Moldova a fost lovită de unul din cele mai severe episoade de secetă din ultimele două decenii, care a provocat o scădere cu aproape 30 la sută a producției agricole, cu efecte semnificative de propagare în toată economia Moldovei. Alte evenimente de pericol natural, precum cutremurele și inundațiile, ar putea avea și ele un impact semnificativ asupra traiectoriei de dezvoltare a Moldovei și ar putea afecta în mod disproporționat grupele de populație sărace și cu venituri vulnerabile. Se preconizează că schimbările climatice vor intensifica și mai mult severitatea și impactul pericolelor hidrometeorologice în Moldova. Moldova a început deja să își consolideze cadrul instituțional de reziliență la dezastre și la schimbările climatice, însă trebuie făcut mai mult pentru a întări reziliența țării la șocurile și stresul cu care se confruntă — inclusiv pandemia de COVID-19 aflată în curs de desfășurare.

Moldova este expusă la o serie de pericole naturale și riscuri climatice

Moldova este expusă la o serie de pericole naturale și riscuri climatice, iar impactul acestora afectează în mod disproporționat grupele de populație sărace și cu venituri vulnerabile. Seceta, inundațiile și evenimentele de vreme severă sunt amenințările care revin cel mai frecvent, dar și cutremurele - deși sunt mai rare - ar putea avea un efect devastator. Creșterile de temperatură proiectate, caracterul volatil al precipitațiilor și incidența și severitatea episoadelor de secetă din cauza schimbărilor climatice ar putea să înrăutățească impactul dezastrelor hidrometeorologice pe termen mediu. Dezastrele naturale tind să afecteze în mod disproporționat grupele de populație sărace și cu venituri vulnerabile, mai ales având în vedere că acestea depind de producția agricolă în Moldova (a se vedea, în Figura 1, orarul principalelor dezastre și evenimente climatice). Moldova deja are câteva structuri instituționale și legislative esențiale pentru gestionarea riscului la dezastre (DRM), dar - lucru care este obișnuit în multe țări - accentul principal este pe un răspuns „reactiv” la dezastru, nu pe o reducere „proactivă” a riscului la dezastre sau pe atenuarea riscului de dezastru.

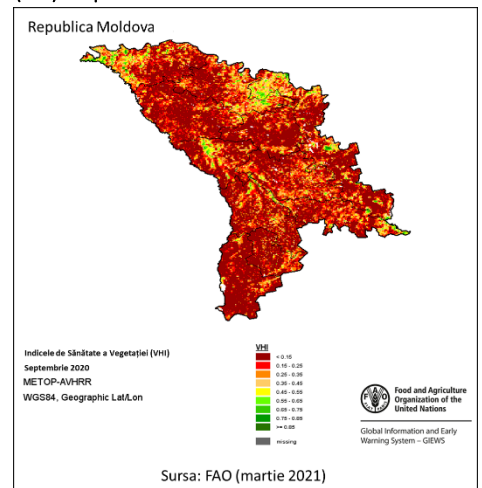
Figura 1: Orar al principalelor dezastre și evenimente climatice din Moldova

Episoadele de secetă pot avea un impact semnificativ asupra economiei Moldovei

Moldova este expusă unui risc ridicat de secetă și evenimente climatice extreme, ambele fiind accentuate de schimbările climatice. În agricultură sunt angajați 30 procente din populație, aceasta fiind coloana vertebrală a economiei rurale. De asemenea, agricultura depinde foarte mult de climă, iar sectorul agricol al țării a fost afectat din ce în ce mai mult de episoade de secetă și de evenimente climatice extreme, exacerbate de tendințele climatice globale. De exemplu, 7 din 10 cei mai călduroși ani din istoria Moldovei au fost în ultimele două decenii. Istoric, Moldova a avut parte de episoade de secetă o dată la 3 - 10 ani, în funcție de locația geografică din țară. În 2007, Moldova a suferit cel mai grav episod de secetă din istoria sa recentă, care a afectat 80 procente din teritoriul țării și, în mare, 135.000 de persoane, cauzând pierderi estimate de aproximativ 1,0 miliarde USD. Seceta recentă din 2020 a provocat o scădere de peste 26 procente a producției agricole și a avut un impact socioeconomic semnificativ, aproape 20 procente din locurile de muncă pierdute fiind în sectorul agricol, ceea ce a dus la comprimarea veniturilor și consumului în gospodăria, a contribuit la recesiunea generală și a impus tensiuni suplimentare asupra bugetului, Guvernul Moldovei reacționând prin măsuri de

Figura 2: Harta indexului FAO de sănătate a vegetației (VHI) - septembrie 2020

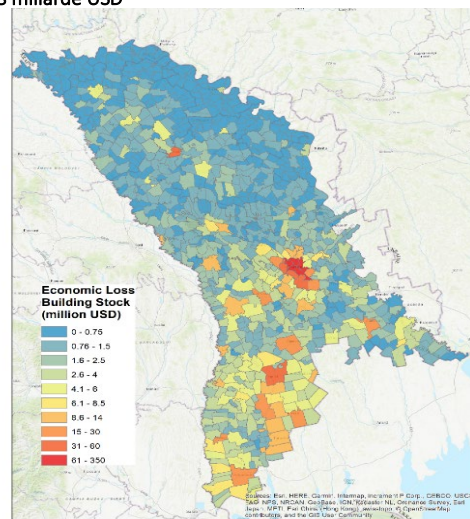

ajutorare.¹În conformitate cu tendințele climatice globale, se preconizează că probabilitatea episoadelor de secetă care se întind pe mai mulți ani va crește și, în lipsa unei gestionări adecvate, repercusiunile ar putea fi dezastruoase pentru economie.

Cutremurele reprezintă și ele un risc semnificativ pentru Moldova

Deși cutremurele sunt mai puțin frecvente, impactul acestora ar putea fi și el devastator și ar putea altera semnificativ traiectoria socioeconomică a Moldovei. Moldova este situată într-o zonă cu seismicitate ridicată, din cauza apropierii acesteia de Vrancea, una din zonele cele mai active din punct de vedere seismic din Europa. Moldova a suferit 16 cutremure majore cu magnitudinea de 7-8 de-a lungul ultimelor 200 de ani. Dacă în prezent ar avea loc un cutremur cu aceeași magnitudine ca cel din 1940 (magnitudine Mw 7,7), cel mai grav cutremur din istoria recentă a țării, acest lucru ar putea cauza aproape 200 de morți și aproape 4200 de persoane cu vătămări ușoare. Numai în sectorul de construcții, costurile totale cu reconstrucția s-ar ridica la 5,8 miliarde USD, din 62 miliarde USD expunere economică (a se vedea Figura 3)². Chișinău, care generează 50 procente din PIB-ul țării și adăpostește aproape un sfert din populație, ar fi afectat în mod deosebit. Peste 324.000 de persoane, sau aproximativ unul din doi locuitori ai Chișinăului locuiesc în aceste clădiri cu risc ridicat, care se preconizează că ar cauza cele mai multe victime în cazul unui eveniment de cutremur sever.³ Costul cu reconstrucția ar pune o povară mare asupra bugetului guvernamental, resurselor și capacității autorităților locale, precum și asupra situației socioeconomice a gospodăriilor afectate.

Figura 3. Scenariul cutremurului din 1940: pierderi economice în fondul construit actual, echivalente cu 5,8 miliarde USD

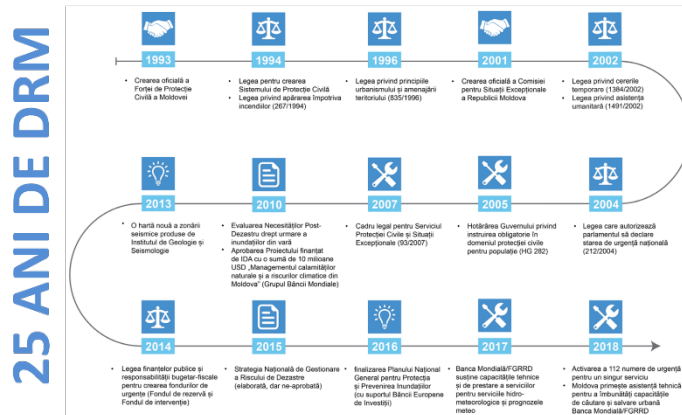

Sursa: Daniell, James et al.; lucrare de fundal pentru Consolidarea managementului riscului de dezastră și a rezilienței climatice în Moldova (Banca Mondială, 2020)

Moldova deja lucrează la consolidarea capabilităților sale de gestionare a riscului de dezastră

În perioada recentă, Guvernul Moldovei își consolidează instituțiile pentru a se pregăti și a răspunde mai bine la dezastră. Moldova și-a îmbunătățit capacitatea de a prevedea episoadele climatice severe, inclusiv la nivel local, prin servicii hidrometeorologice îmbunătățite⁴; a redus vulnerabilitatea la schimbările climatice în sectorul agricol prin îmbunătățirea serviciilor de irigații, consolidarea schemei de asigurări existente în agricultură și promovarea unor practici agricole inteligente din punct de vedere climatic; de asemenea, țara și-a întărit răspunsul în situații de urgență și - important, având în vedere dimensiunea redusă a țării - a consolidat colaborarea și partajarea de cunoștințe în domeniul DRM la nivel regional. Însă mai rămân multe de făcut, iar costurile sociale și economice ale dezastrului nu pot fi subestimate: numai în decursul ultimului deceniu, evenimentele de inundații și secetă au provocat pagube de 1,2 miliarde USD; un cutremur major în prezent ar putea afecta 60 procente din produsul intern brut (PIB) al țării.

Figura 4: Principalele obiective de etapă în cadrul instituțional în domeniul DRM din Moldova

Sursa: Consolidarea managementului riscului de dezastră și a rezilienței climatice în Moldova, Banca Mondială (2020)

¹ Conform FAO, temperaturile peste medie și precipitațiile reduse din sezonul 2020 au afectat sever culturile de grâu și porumb (a se vedea harta VHI TAO din septembrie 2020 în Figura 2).

² Consolidarea managementului riscului de dezastră și a rezilienței climatice în Moldova (Banca Mondială, 2020).

³ Riscul de cutremur în clădirile rezidențiale multifamiliale: Regiunea Europei și a Asiei Centrale (Banca Mondială, 2020).

⁴ Prognozele și avertizările meteorologice mai bune salvează vieți și bunuri - Informații din Moldova (blog Daniel Kull, 2019).

Însă un plan de reformă semnificativ rămâne consolidarea în continuare a rezilienței Moldovei

Moldova trebuie să implementeze un program de reformă complex, concentrat pe întărirea pregătirii în fața riscului de dezastre, investiții în reducerea riscurilor și consolidarea în continuare a răspunsului la dezastre. Un plan complex de DRM și reziliență la schimbările climatice ar trebui să cuprindă o serie de programe de reformă și de investiții pe termen scurt și pe termen mediu, inclusiv pentru îmbunătățirea identificării riscurilor în Moldova, investirea într-o mai bună reducere a riscurilor - atât în ceea ce privește intervențiile structurale, cât și cele nestructurale, îmbunătățirea pregătirii în fața dezastrelor și asigurarea unor mecanisme mai puternice de protecție financiară și actualizarea politicilor de redresare și reconstrucție rezilientă. Acest cadru ar trebui să deplaseze treptat orientarea DRM de la răspunsuri „reactive”, ex-post, la o gestionare „proactivă”, ex-ante, a riscurilor. Având în vedere resursele financiare limitate, ar trebui să asigure și că prioritățile de atenuare a riscurilor sunt sistematizate corespunzător în programele naționale existente (printre altele, agricultură, infrastructură, urbanism, gestionarea riscului de inundații) și să includă și măsuri de protecție financiară în cazul riscurilor care nu pot fi atenuate complet.

Contact: Axel Baeumler (abaeumler@worldbank.org)